

ECHA-16-FS-05-SV

VIKTIG INFORMATION FÖR NEDSTRÖMSANVÄNDARE

Säkerhetsdatablad och exponeringsscenarioer

Det här faktabladet ger nedströmsanvändare en introduktion till säkerhetsdatablad och exponeringsscenarioer. Här beskrivs vad de är, när de bör tillhandahållas och vilka åtgärder nedströmsanvändare ska vidta när de mottar dem.

Om du använder farliga kemikalier i industriella eller yrkesmässiga verksamheter måste dina leverantörer vanligtvis tillhandahålla säkerhetsdatablad.

Utförlig information kan finnas i exponeringsscenarioer som bifogas med säkerhetsdatabladen. Exponeringsscenarioer beskriver hur man kan kontrollera hur människor och miljö exponeras för ämnet för att säkerställa en säker användning.

VARFÖR ÄR DETTA VIKTIGT?

Informationen i säkerhetsdatabladet och exponeringsscenarioerna syftar till att skydda arbetstagare och miljön.

Som användare av kemikalier är du skyldig att identifiera och vidta de lämpliga åtgärder som meddelas av dina leverantörer för att på lämpligt sätt kontrollera riskerna.

Om du levererar ämnet eller blandningar nedströms i distributionskedjan är du skyldig att förmedla relevant information och lämpliga riskhanteringsåtgärder till dina kunder.

Nedströmsanvändare är företag eller enskilda arbetstagare som använder kemikalier industriellt och yrkesmässigt.

VAD ÄR SÄKERHETSATABLAD?

Säkerhetsdatablad förser användare av kemikalier med nödvändig information för säker användning med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Säkerhetsdatabladet innehåller följande:

- Uppgifter om leverantören.
- Kemikaliesäkerhetsdatabladets identifiering och obligatoriska uppgifter om dess sammansättning, inklusive registreringsnummer enligt Reach (om den är registrerad) samt dess viktigaste tekniska funktioner och användningsområden.
- Information om faroklassificering och märkning samt exponeringsströskelvärden för människors hälsa och miljön.
- Rekommendationer för hantering och förvaring samt exponeringskontroller.
- Åtgärder för första hjälpen, brandsläckning, säkra transporter, bortskaffande och nödsituationer.
- Ämnets eller blandningens grundläggande fysiska och kemiska egenskaper (exempelvis vattenlöslighet, ångtryck, biologisk nedbrytbarhet) inklusive information om stabilitet och reaktivitet. Ingående toxikologisk och ekologisk information och
- information om relevant lagstiftning, bland annat om huruvida en kemikaliesäkerhetsbedömning har genomförts i samband med Reach-registreringen eller inte, och om ämnet måste godkännas eller begränsas enligt Reach.

Databladens format och innehåll specificeras i Reach-förordningen.

VAD ÄR EXPONERINGSSCENARIER?

Vid registrering av ämnen i mängder som överstiger tio ton per år och med vissa farliga egenskaper gör en Reach-registrant en kemikaliesäkerhetsbedömning med en exponeringsbedömning.

I samband med denna bedömning tar registranter fram exponeringsscenarier för identifierad användning av ämnet. När de levererar ämnet ger de nedströmsanvändare tillgång till relevanta exponeringsscenarier.

Scenarierna beskriver lämpliga driftsförhållanden och riskhanteringsåtgärder för att kontrollera riskerna för människors hälsa och miljön.

Exponeringsscenarier omfattar hela ämnets cykel, under tillverkning och under användningen av ämnet inom branschen, av professionella yrkesutövare och av konsumenter samt användning i produkter.

Reach anger inte vilket format och innehåll exponeringsscenarier ska ha, men berörda parter har kommit överens om ett standardiserat format och

innehåll. Följande avsnitt ingår:

- Titelvsnitt.
- Användningsförhållanden som påverkar exponeringen.
- Exponeringsberäkning (eventuellt med riskkaraktäriseringskvoten).
- Vägledning för nedströmsanvändare för att bedöma om deras användning håller sig inom exponeringsscenariots gränser.

NÄR BÖR JAG FÅ SÄKERHETSATABLAD OCH EXPONERINGSSCENARIER?

Du bör få säkerhetsdatablad för följande:

- Ämnen eller blandningar som klassas som farliga enligt CLP-förordningen.
- Ämnen som är långlivade, bioackumulerbara och toxiska (PBT-ämnen) eller mycket långlivade och mycket bioackumulerbara (vPvB-ämnen).
- Ämnen som finns med i kandidatförteckningen över ämnen som inger mycket stora betänkligheter (SVHC-ämnen)¹.

Om ämnet uppfyller ovanstående villkor men även säljs till allmänheten behöver dock inget säkerhetsdatablad tillhandahållas såvida det inte efterfrågas av en nedströmsanvändare eller distributör.

För blandningar som inte klassificeras som farliga men som innehåller vissa farliga ämnen i mängder som överstiger ovanstående gränsvärden, bör ett säkerhetsdatablad tillhandahållas om det efterfrågas av nedströmsanvändare eller distributörer. Du bör få relevanta exponeringsscenarier som en bilaga till säkerhetsdatabladet för ett ämne när ett företag i distributionskedjan har utfört en kemikaliesäkerhetsbedömning med exponeringsbedömning i överensstämmelse med kraven i Reach-förordningen.

VAD GÄLLER FÖR BLANDNINGAR?

Leverantörer av farliga blandningar bör förmedla relevant information om exponeringsscenarier för ämnen som ingår tillsammans med säkerhetsdatabladet för blandningen.

Informationen kan tillhandahållas på något av följande sätt:

- Som sammanställd information om säker användning av blandningen i en bilaga till säkerhetsdatabladet.
- Som sammanställd information om säker användning av blandningen i säkerhetsdatabladets text, särskilt avsnitt 8.

¹ <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>

- Som relevanta exponeringsscenarier för ämnena i blandningen i en bilaga till säkerhetsdatabladet.

Det finns en metod för att underlätta för formulerare att identifiera relevanta riskhanteringsåtgärder som ska förmedlas².

Vissa branschorganisationer tar fram information om säker användning av blandningar för vanliga produkttyper i ett standardiserat format. Detta kallas "information om säker användning av blandningar" (SUMI). Formulerare kan välja lämplig information (SUMI) för sina produkter och användningsområden och tillhandahålla den som bilaga till säkerhetsdatabladet.³

VAD MÅSTE JAG GÖRA?

När du får ett säkerhetsdatablad måste du identifiera och vidta lämpliga åtgärder för att begränsa riskerna på dina anläggningar på bästa sätt.

Du bör också jämföra information som rör kemikalies identifiering, sammansättning, klassificering och säker användning med din egen information om ämnet eller blandningen. Kontrollera om det förekommer avvikelser och vidta korrigerande åtgärder vid behov.

Om du får exponeringsscenarier med säkerhetsdatabladet måste du först kontrollera om din användning omfattas av de exponeringsscenarier som du har fått. Exponeringsscenarier bör omfatta användning på ditt företag och förutsägbar användning hos dina kunder, inklusive både anställda och konsumenter.

Kontrollera sedan att användningsförhållandena också omfattas genom att jämföra leverantörens exponeringsscenarier med de sätt som du och dina kunder använder ämnet på.

Om din användning och/eller dina användningsförhållanden inte omfattas av de exponeringsscenarier som du har fått måste du vidta åtgärder!

VAD GÖR JAG OM MIN ANVÄNDNING ELLER MINA ANVÄNDNINGSFÖRHÅLLANDEN INTE OMFATTAS?

Om din användning eller dina användningsförhållanden inte omfattas av exponeringsscenario som du fått, har du följande alternativ:

- Be din leverantör om ett lämpligt exponeringsscenario. Eventuellt behöver

du beskriva din användning och dina användningsförhållanden för din leverantör⁴.

- Inför som ett minimum de användningsförhållanden som beskrivs i exponeringsscenario som du fått.
- Ersätt ämnet eller processen med ett alternativ så att din användning omfattas, om möjligt.
- Sök upp en annan leverantör som kan erbjuda ett exponeringsscenario som omfattar din användning.
- Gör en kemikaliesäkerhetsbedömning och sammanställ en egen nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsrapport som stämmer med din användning och säkra användningsförhållanden.
- Rapportera informationen till Echa om det krävs.

Ha en dialog med dina leverantörer.

- Om du är osäker på eller har frågor om informationen du har fått från dina leverantörer kan du be dem om mer information.
- Säkerhetsdatabladet bör uppdateras utan dröjsmål om ny information blir tillgänglig angående farorna eller om det uppstår behov av lämpligare riskhanteringsåtgärder.
- Om en kemikalie distribueras till ett land inom EES bör säkerhetsdatablad och exponeringsscenarier tillhandahållas på ett av landets officiella språk.
- Om du får tillgång till ny information om ämnens och blandningars farliga egenskaper eller anser att riskhanteringsåtgärderna som beskrivs inte är lämpliga är du skyldig att förmedla denna information till dina leverantörer.

MÅSTE JAG RAPPORTERA TILL ECHA?

Du måste rapportera till Echa om din användning eller dina användningsförhållanden inte omfattas av ett exponeringsscenario som du mottar och om

- du sammanställer en nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsrapport och den särskilda användning som avses är större än ett ton av ämnet per år,
- du är undantagen från kravet att sammanställa en nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsrapport eftersom du totalt använder mindre än ett ton av ämnet per år,

⁴ Kontrollera först om branschorganisationer redan tillhandahåller denna information i en användningskarta. Användningskartor är en standardiserad metod för att beskriva nödvändig information om användning och användningsförhållanden, och finns på [Echas webbplats](https://echa.europa.eu).

² LCID

³ Riktlinjer från DUCC

- du är undantagen från kravet att sammanställa en nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsrapport eftersom du använder ämnet för produkt- och processinriktad forskning och utveckling (PPORD).

Nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsrapport

En nedströmsanvändares kemikaliesäkerhetsbedömning behandlar risker i samband med de användningar som inte omfattas av de mottagna exponeringsscenarierna. De grundar sig vanligtvis på faroinformationen i säkerhetsdatabladet.

Du behöver inte lämna in en kemikaliesäkerhetsrapport för nedströmsanvändare om

- du använder mindre än ett ton av ämnet per år,
- du använder ämnet för produkt- och processinriktad forskning och utveckling (PPORD) och begränsar riskerna på bästa sätt.

Du kan rapportera till Echa via sidorna för nedströmsanvändare på Echas webbplats.

VILKA TIDFRISTER GÄLLER?

I Reach finns tydliga tidsfrister (se fig. 1) för tillämpning av skyldigheter för nedströmsanvändare. Du måste genast vidta åtgärder.

Se till dokumentera vad du har gjort och vad du planerar att göra för att tillämpningen ska hålla god kvalitet.

VAR KAN JAG HITTA MER INFORMATION OCH FÅ HJÄLP?

De nationella stöd- och informationspunkterna för Reach erbjuder praktiska råd på de respektive ländernas språk:

» <http://echa.europa.eu/nationalhelp/>

Hos branschorganisationer som samordningsgruppen för nedströmsanvändare av kemikalier (DUCC) och Cefic får du mer information och hjälp.

Echa tillhandahåller ett brett stöd och omfattande vägledning för nedströmsanvändare:

» <http://echa.europa.eu/sv/regulations/reach/downstream-users>

Mer information om ämnet finns i den interaktiva e-vägledningen (eGuide 01) om säkerhetsdatablad och exponeringsscenarier samt i Praktisk vägledning 13 "Hur nedströmsanvändare kan hantera exponeringsscenarier":

» <https://echa.europa.eu/practical-guides>

Figur 1: Tidsfrister för tillämpning av skyldigheter för nedströmsanvändare enligt Reach

